

Očividec slika uničenje Guernice

Pariz, 30. aprila. AA. (Havas.) Iz Bilbaoa je prispel Alberto Onindija, kanonik katedrale v Valladolidu, po rodu Bask iz Biskaje. Ta duhovnik je bil priča obstreljevanja Guernice in je dal Havasovemu uredniku tole izjavo:

Konec preteklega tedna sem bil v Bilbao in tam sem izvedel, da misli baskovska vlada izprazniti Markino, kjer imam sorodnike. Sklenil sem iti tja. Prispel sem v Guernico v ponedeljek 26. aprila ob 16.30. V nasprotju s tem, kar so poročali, je bil tamkaj prekrasen sončni dan. Komaj sem stopil iz avtomobila, se je začelo bombardiranje iz zraka.

Prva bomba je razklala neko trinadstropno hišo; zaradi eksplozije so popokala vsa okna v mestu. Ker je bil tisti dan sejem v mestu, se je zbralo v Guernici prebivalstvo vseh okoliških vasi. Ljudje so vsi v grozi zbežali na polje in pustili živino na sejmšču. Opazil sem, da se je prvo pojavilo neko lovsko letalo, kmalu nato za njim še tri letala, nato sedem in naposled šest ogromnih tromotornih letal. Ko so opravila svoje razdeljalno delo, so odletela.

Malo nato so jih nadomestile enake formacije letal, ki so z isti mhesom nadaljevala rušilno delo. Bombardiranje je trajalo od 16.30 do 17.45. Metoda napada je bila vselej enaka: najprej obstreljevanje s strojnimi, nato navadne bombe, in naposled gorilne bombe. Prebivalstvo se je najbolj zatekalo v gozdiče en km od mesta. Letala so plula zelo nizko in so streljala iz strojne. Obstreljevanje je bilo oglušujoče. Iz letal so metali bombe na gozdiče in ceste, kjer so se po jarkih skrivali starci, ženske in otroci. Pod večer se mesto Guernice ni več videlo 500 m daleč, tako gost črn dim se je valil iz njega. Mesto je gorelo. Ni se slišalo ihtenje in jekanje; ljudje, ki so ostali živi, so od groze okameneli. Nekateri so molili, ženske so pa s prekrižanimi rokami prosile Boga pomoči.

Neko letalo se je spustilo 200 m nad moj avtomobil in začelo streljanje iz strojne. Utegnil sem se še zateči v hrastov gozdič, nato pa pribražati do Riacele, kjer je bilo nekaj miličnikov. Ob 19. je bila Guernica vsa v plamenih. Gasilci, ki so prihiteli iz Bilbao, so si nadlovesko prizadevali, da rešijo poslopja, ki jih še ni bil ogenj spremenil v pepel. Požar mesta se je videl iz Lezeuotija 22 km od Guernice. Ni mi znano, ali se je kdo od prebivalcev rešil; vsi so se zatekali in skrivali v zavišča, zgrajena na vrat na nos. Tudi ne vem, ali so rešili bolnike in ranjence iz bolnišnic. V Guernici ni bilo protiletalskih topov in tudi ne strelskih jarkov v okolici mesta.

V prvih nočnih urah si videl pretresljive sli-

ke moških in žensk, kako so begali po gozdičih v okolici mesta, iščejo svoje drage; dobili so pa po večini samo trupla, vsa preluknjana s strojnimi streli. Hiše blizu zgodovinskega drevesa na griču so ostale kakor po čudežu nedotaknjene. Uničena je pa občinska palača z arhivi, kjer so hranili neprecenljive listine.

Odšel sem iz Guernice v torek 27. aprila zjutraj in ne vem, koliko žrtev je bilo, mislim pa, da jih je moralo biti zelo veliko. Kot katoliški duhovnik moram reči, da bo največja skrutitev, če se bo nekega dne brala v cerkvi sv. Marije v Guernici služba božja v slavo generala Franca in njegovega tovariša generala Mole. Doslej so na-

cionalisti v baskovski deželi uničili mesta Marquina, Elorijo, Durango, Seamuri, Seberio, Ozandiano, Abadiano, Villoreal, Guernico, Munitivar, Bolivar in Eibar.

Zasedba Guernice

San Sebastian, 30. aprila. o. Čete generala Franca so večerj zasedle baskovsko zgodovinsko mesto in božjo pot Guernice. Mesto je bilo pri prihodu čet popolnoma prazno in z malimi izjemami do tal uničeno.

Vojni plen, ki so ga Francove čete dobile med prodiranjem proti Guernici, znaša 25 topov, 75 strojníc, 4000 pušk ter več tisoč ročnih granat.

Angleži naj izpraznijo Bilbao!

London, 30. aprila. o. V londonskih krogih govore, da bo angleška vlada podpirala izpraznitve Bilbao pred odločilnim nacionalističnim napadom na mesto. Pri izpraznjevanju bodo pomagale angleške trgovske in bojne ladje.

Predsednik baskovske republike je sinoči

poslal po radiu poziv vsem narodom na svetu, naj se zavzamejo za 300.000 žena in otrok, ki so brez doma in so se zatekli v Bilbao, da jih ne zadene ista usoda, kakor prebivalce Guernice. Za moške ni treba skrbeti, ti bodo znali braniti sebe in svoj dom.

Belgija bo branila samo svoje ozemlje

Bruselj, 30. aprila. V izjavi, ki jo je dal belgijski minister Spaak v poslanski zbornici, je dejal:

Belgija nima neposrednih koristi zunaj svojih meja in ne želi ničesar drugega kakor mir. Belgija je bila več stoletij bojišče Evrope, zato misli zdaj zapreti vsa pota za vpad od zunaj in izgraditi tako obrambo, da bodo tudi najpredznejši opustili sleherni misel na vpad na njena tla. Zato je naša vojaška politika trdno zvezana z zunanjo. Sodelovali hočemo pri organizaciji skupnega mira in zato smo zvezi narodov in bomo sodelovali z njo. Francija in Velika Britanija sta vpoštevali našo voljo, da zajemimo svoji domovini narodno varnost in našo zvestobo. Zvezi narodov in bomo sodelovali z njo. Ker je naša politika taka, sta nas Francija in Velika Britanija odvezali obveznosti po locarnski pogodbi, pustili sta nam pa svoja poročila. Samo ena možnost je, če bi naš kaj potegnili v vojno in bi nas našla vse združene: obramba napadenega ozemlja. Če bomo nekoč po zaslugi svoje svobode spremenili svojo politiko, je prav, da bosta Francija in Velika Britanija umaknili svoja poročila.

Glede člena 16. lokarnske pogodbe, ki določa, kdaj mora Belgija pustiti tuji vojski prehod čez svoje ozemlje, je zun. minister dejal:

Po moji sodbi gre Zenevi pravica določiti to razlago. Toda belgijska vlada se mora izreči po zgledu holandskega zunanjega ministra, kdaj in kako more po sodbi belgijske vlade priti ta člen do veljave v tistem, kar je najpomembnejše in najkočljivejše, in to je pravica za prehod druge vojske čez bel. 'sko ozemlje. Belgijška vlada stavi dva pogoja za izvajanje te pravice: 1. se to v nobenem primeru ne more Belgiji vsiliti brez njene pristanka, in 2. se ta pravica ne more dati drugače kakor tedaj, kadar gre za vzajemno akcijo za pomoč Belgiji. Prav gotovo ne pojmuemo vzajemne akcije tako, da bi vsi člani ZN v njej sodelovali, pač pa zahteva ta akcija udeležbo naših sedes.

Glede sporazuma med generalnimi štabi je Spaak izjavil: Francosko-britanska deklaracija zapira za nas dobo vojaških pogodb. Za Belgijo je glavno obramba njenega ozemlja. To vprašanje je zdaj le še tehniško vprašanje, in mogli ga bomo urediti v popolni neodvisnosti. Ne pristanejo na nikako oviro in na nikako omejitve glede vsega tistega, kar se ima storiti za nacionalno obrambo v tem okviru.

Navdušen sprejem grofa Ciana v Tirani

Tirana, 30. aprila. AA. Hayas: Italijanski zunanji minister grof Ciano je sinoči govoril z balkonske množice, ki se je zbrala in mu vzklikala. Grof Ciano je rekel, da se je prijateljstvo med Italijo in Albanijo vcepilo globoko v dušo obeh narodov.

Kralj Zogu je večerj sprejel v avdienci italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Avdiencia je trajala dve uri. Albanski listi obširno komentirajo obisk grofa Ciana in poudarjajo, da je grof Ciano doživel navdušene manifestacije, ki so izraz trajnega prijateljstva med obema državama. List »Stips« pravi med drugim, da so manifestacije za Italijo in Mussolinija popolnoma naravne, saj je bila Italija tista država, ki se je zavzemala za obnovo Albanije.

Trije obeliski iz Aksuma, abesinskega svetega mesta, bodo stali v Rimu za spomin na zmago. Eden od njih bo pred vhodom na rimsko svetovno razstavo 1941.

Sovjetska policija je prišla štiri voditelje komunističnih mladinskih organizacij v Kijevu.

Zaradi zakasnitve pariške razstave zahtevajo organizatorji pariškega velesejma, naj se tudi začetek velesejma preloži na 7. junij.

Občni zbor banke za mednarodna plačila v Baselu bo 3. maja. Udeležili se ga bodo zastopniki 24 držav.

Prve tovarne v industrijskem svobodnem predelu pri mestu Bolzano na južnem Tirolskem so začele te dni obratovati. To novo industrijsko mesto uživa velike carinske in davčne svoboščine, ki naj omogočijo boljši razvoj italijanske težke industrije.

Zvišanje delavskih plač pričakujejo v Italiji jutri, ko se pod Mussolinijevim predsedstvom sestane glavni odbor za korporacije.

Poročilo finančnega odbora ZN o avstrijskem finančnem stanju je izšlo.

Češkoslovaški minister Zajíček je imel na Dunaju predavanje o Čehih, Slovaki in čeških Nemcih. V okviru predavanja je dejal, da se mora uresničiti zamisel pokojnega dr. Seipela o skupni državi in gospodarski organizaciji srednjeevropskih narodov.

Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora grof Baillet-Latour je poslal predsedniku avstrijskega odbora dr. Schmidtu pismo, v katerem pravi, da se morajo člani mednarodnega olimpijskega odbora vzdržati vsakega političnega udejstvovanja.

Za novo bojne ladje bo ameriška vlada izdala po novem proračunu 130 milijonov dolarjev.

Današnji številki »Slovenskega doma« so priložene položnice, ki naj se jih cenj. naročniki blagovolijo poslužiti in poravnati naročnino.

Vesti 30. aprila

Cela vrsta procesov proti katoličanom in katoliškim duhovnikom se je začela spet v Nemčiji. Vlada obljublja, da bo postavila pred sodišče 1038 duhovnikov.

Velike manifestacije v proslavo 1. maja bodo jutri v Parizu in se vlada boji, da dan ne bo mirno potekel. Jutri ne bo izšel noben list.

Zakon o amnestiji ljudi, ki so bili v svetovni vojni obsojeni zaradi veleizdaje, nameravajo sprejeti v Belgiji, toda velika skupina poslancev temu nasprotuje.

Nacionalizacija francoske vojne industrije za zdaj še ni prinesla nobenih vidnih sadov, kakor je vlada pričakovala. Finančni minister Auriole je dejal, da zaradi tega ne, ker tovarni še niso prilagodili novim delavnim razmeram.

Letalski promet čez Atlantsko morje do Severne Amerike bo mogoče po mnenju francoskega letalskega ministra Cota v kratkem uvesti.

Hitler je večerj prispel v grad Vogelsang, ki ga je vlada preuredila za delavno šolo bodočih narodno-socialističnih voditeljev. Grad se uradno imenuje »Ordensburg Vogelsang«, kar bi pomenilo, da je nekak narodno-socialistični samostan.

Številni sodniki pri ameriškem vrhovnem sodišču bi rad povečali predsednik Roosevelt, toda temu nasprotuje pravni odbor v ameriškem senatu.

Pariški nadško kardinal Verdier je izdal pastirsko pismo zaradi sporov, ki so nastali med francoskimi katoliškimi književniki, ker je konservativnejša skupina očitala naprednejšim, da niso več dobri katoličani. Škof opozarja v pismu na stroge papeževe besede, ki jih je papež izrekel proti vsem tistim, ki širijo med katoličani razdor z lahkomišelnimi prepri o tem, kdo je pravoverni katoličan in kdo ni.

Podpisovanje angleškega obrambnega posojila se je začelo večerj pri angleški narodni banki v Londonu.

Cena surovinam na svetovnem trgu je začela padati in se ne bo še tako brž ustavila. Tako je cena cinka padla v zadnjih štirinajstih dneh za 8%, svinecu za 9%, medu za 4%, kavčuku za 9%, žitu pa za 10%.

Fašistovska poslanska zbornica bo začela svoje seje 3. maja. Na razpravo pride italijanski proračun za prihodnje leto.

18 mesecev je trajal proces proti 29 Indijcem, ki so pripravljali oborožen napad na angleškega podkralja. Sodišče je zaslišalo 500 prič ter pregledalo 1500 obtožilnih predmetov. 12 obtožencev je bilo oproščenih, drugi so bili obsojeni na ječo od 1 do 3 let.

Zeno bivšega sovjetskega komisarja za težko industrijo Piatakova so v Moskvi, kakor poroča »Daily Telegraph«, tajno usmrtili.

Povodnji v Kanadi ponehava in se prebivalstvo počasi vrača v opustošene domove.

Dela za svetovno razstavo v Rimu, ki bo l. 1941 so začeli z velikimi slovesnostmi večerj. Prvo lopato za pripravo ozemlja je zasadil Mussolini. Razstava bo na pusti ravnini med Rimom in kopališčem Ostio ter bo po površini največja, kar jih je bilo dozdaj.

Boljševiška propaganda v ČSR se na tajnem zelo širi. Komunisti pripravljajo tla za ustanovitev češkoslovaške ljudske fronte.

Zračno zveze med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo letos ne bodo obnovili, ker trdijo sovjetske oblasti, da se jim ne splača vzdrževati te proge.

Italijansko filmsko mesto Quadraro so večerj slovesno izročili njegovemu namenu. Filmsko mesto vsebuje najmodernejše filmske delavnice in naprave. Pokriva 600.000 kv. m površine.

20 milijonov dolarjev vredno umetniško zbirko je poklonil newyorški državni ameriški milijarder Jules Simon Bache. V zbirki je mnogo Rembrandtovih, Rafaelovih, Tizianovih, Botticelijevih, van Dykovih in drugih dragocenih slik.

Uradni obisk načelnika madžarskega vojnega ministra Roederja na Dunaju se je končal danes.

Bolgarski kralj Boris je pomilostil za velikonč 464 političnih kazencev. Od teh jih bodo 302 izpustili. 162 pa je kazen znizana.

Nova nemška letalska proga med Berlinom, Kownom, Rigo in Helsinkii je začela obratovati večerj.

Potek kronanjskih svečanosti iz Londona bodo direktno prenašale radijske postaje 12 evropskih držav, med njimi tudi Jugoslavija. Jugoslovanski prenos bo v erbskem jeziku.

Poljski trgovinski minister Roman potuje v kratkem v Pariz, da vrne lanski obisk francoskega ministra Bastida.

Zdravstveno stanje sv. očeta se je v zadnjih dveh dneh zelo poslabšalo in vatikanske kroge resno skrbi, da ne bi prišlo do najhujšega.

Japonske volitve za državni zbor so se začele danes. Izidi pa bodo objavljeni šele v nedeljo popoldne.

Vojaški upor je izbruhnil v brazilski zvezni državi Rio Grande. Osrednja vlada je nad upornike poslala več oddelkov v popolni bojni opravi.

Nov zakon o vseučiliščih bo sprejela poljska vlada. Nov zakon je potreben zaradi ponavljajočih se nemirov proti Judom, ki trajajo s presledki že vse leto.

Kulturni sporazum med Nemčijo in Italijo bodo sklenili baje v Rimu ob obisku nemškega zunanjega ministra von Neuratha. Po tem sporazumu bi v nemške srednje šole uvedli italijanščino, v italijanske pa nemščino.

Zadnje dejanje Abesinije pri ZN

Zeneva, 30. aprila. o. Spored izrednega sestanka Zveze narodov, ki se začne 26. maja, obsega eno samo uradno točko: sprejem Egipta v Zvezo narodov. Ker pa bodo morali na tej seji tudi rešiti vprašanje, ali se sme Abesinija še dalje udeleževati sej in sestankov ZN, bo morala komisija za pregled pooblastil delegatov, ki jo za vsako sejo ZN sestavijo sproti, odločiti ali imajo abesinski pooblastenci še pravico, da se udeležujejo sej. Odposlanci morajo imeti pooblastila, ki jih potrdi predsednik njihove vlade ali pa zun. minister. Če država nima zunanjega ministra, pa mora dati pooblastilo odposlancem za Zvezo narodov tisti minister, ki skrbi za zunanje posle. Ker Abesinije kot samostojne države danes ni več, saj nima abesinski cesar oblasti več nad nobenim

delom svojega ozemlja, ni dvoma, da bo to pot komisija za pregled pooblastil odrekla abesinskim odposlancem dostop k zasedanjem. V Zenevi so mnenja, da bo že komisija sama sestavljena iz članov tistih držav, ki so povečini priznale italijansko zasedbo Abesinije. Kakor hitro ne bo Abesinija imela več dostopa v ZN, se bo vrnila tja Italija.

Pomen majskega izrednega zasedanja ZN je bolj v vprašanju ali bodo omogočili Italiji vrnitev v zenevsko ustanovo, kakor pa v vprašanju glede sprejema Egipta. Za Egipt tako ni nobenega dvoma, da bo sprejet, odkar mu je Anglija vsaj na videz priznala samostojnost. Torej bo Zveza narodov nekako za obletnico konca abesinske vojne priznala Italiji pravico do Abesinije.

London bo 1. maja mrtev

London, 30. aprila. o. Pogajanja med zastopniki prometnih nameštencev vseh vrst v Londonu in med lastniki prometnih sredstev so se razbila. Splošna delavska zveza je sklenila, da začne nocoj stavkati vsi avtobusni nameštenci. Iz simpatije pa se bodo tej stavki pridružili tudi nameštenci na tramvaju in na podzemeljski železnici tako, da bo London jutri brez slehernega prometa in podoben izumrlemu mestu. Nameštenci zahtevajo sedem in pol urni delavnik ter zvišanje plač.

Milijardni polomi na borzah

London, 30. aprila. m. Tudi londonska borza je večerj z raznimi drugimi borzami doživela precejšen potres. Vrednostni papirji so na njej padli tako nizko, kakor še nikdar od leta 1931 naprej. Po zadrževanju strokovnjakov znaša izguba na kurzu okoli 400 milijonov funtov šterlingov ali 100 milijard dinarjev.

Polom na pariški borzi

Pariz, 30. aprila. o. Včeraj je prišlo na pariški borzi zaradi nenadnega padca tečajev do velikega poloma, ki je vzbudil silno nezadovoljnost in nemir med imetniki vrednostnih papirjev. Ko so zjutraj odprli borzo, še ni nič kazalo, da bi moglo priti do česa izrednega, toda že dopoldne so tečajji papirjev na borzi padli, kakor že nekaj let ne pomnijo. Izgube zaradi padca papirjev, ki so ga povzročili špekulantje, znašajo nad milijardo francoskih frankov.

Drobne

Sofija, 30. aprila. m. Sinoči je prispela v bolgarsko prestolnico večja skupina uradnikov raznih jugoslovanskih hranilnic in bank. V deputaciji je zastopano uradništvo belgrajskih, ljubljanskih, sarajevskih in skopljanjskih denarnih zavodov,

Nemčija in svetovna gospodarska konferenca

Berlin, 30. aprila. o. Belgijski finančni strokovnjak in najokvirni sodelavec predsednika van Zeelanda Maurice Frere je prišel večerj v Berlin na razgovore z vodilnimi nemškimi gospodarstveniki in politiki. Že večerj je imel dolg razgovor z nemškim gospodarskim ministrom dr. Schachtom. O teh razgovorih ne dajejo nobenih poročil, pač pa domnevajo, da sta se gospodarsvenika razgovarjala o sklicanju svetovne gospodarske konference in o pogojih, ki jih Nemčija stavi za to konferenco. Frere bo svoje razgovore nadaljeval še danes ter bo ponoči z letalom odpotoval iz Berlina.

Pred sestankom parlamentarcev držav MZ

Belgrad, 30. aprila. m. Sinoči sta se vrnila iz Prage predsednik jugoslovanske narodne skupščine Stevan Cirić in skupščinski podpredsednik Franjo Markić. V Pragi sta s češkoslovaškimi parlamentarci uredila vse potrebno za bližajočo se sestanek parlamentarcev držav Male zveze.

Ministri odhajajo na velikonočne počitnice

Belgrad, 30. aprila. m. Radi bližajočih se pravo-slavnih velikonočnih praznikov, je večina ministrov odpotovala iz Beograda. Včeraj so se odpeljali prometni minister dr. Spaho, gradbeni minister dr. Kožul, minister brez listnice dr. Krek, minister za soc. politiko Dragiša Cvetković, trgovinski minister dr. Vrbanić in prosvetni minister Dobrović Stošović. Zvečer se bo odpeljal iz Beograda tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Davi pa se je vrnil iz Slovenije vojni minister general Ljubomir Marić ter predsednik senata dr. Želimir Mažuranić.

Govor kralja Jurija VI. po kronanju 12. maja zvečer bo zelo kratek, ker bodo kronanjski obredi dolgi in za kralja utrudljivi.

Zborovanje industrijcev

Ljubljana, 30. aprila.

Kakor smo že v včerajšnji številki našega lista na kratko poročali, je bila včeraj dopoldne glavna skupščina Zveze industrijcev za Slovenijo, ki jo je otvoril predsednik g. Praprotnik in ji je prisostvoval poleg g. bana dr. Marka Natlačenca veliko število zastopnikov. Danes prinašamo nekatere podrobnosti s tega obsega zborovanja.

Po udanostih brzojavah na najvišja mesta in po pozdravih, ki so jih izrekli občenemu zboru posamezni zastopniki, je predsednik nakratko pojasnil stanje, ki vlada v zadnjem času v Zvezi industrijcev. Zveza se je lani pretvorila v društveno organizacijo. Tozadevna pravila pa še niso bila potrjena, kar je bilo za delovanje Zveze precejšnja ovira. Zato se je sedaj zveza odločila iti nazaj v staro stanje, da postane obvezna organizacija v smislu obrtnega zakona. S tem namenom je bil tudi sklican včerajšnji občni zbor.

V izčrpnem poročilu je nato obravnaval vse naše gospodarske probleme glavni tajnik Zveze industrijcev g. dr. Adolf Golja. Omenjal je prvi vrsti zelo kvari vpliv sankcij proti Italiji, ki so precej prizadele našo lesno trgovino. Toda, čeprav ne moremo računati, da bi naš lesni izvoz v Italijo zajel prejšnji obseg, se moremo z ozirom na zadnje pogodbe z Italijo nadejati, da se bodo kmalu zadovoljivo uredili naši gospodarski odnosi s to sosedno državo. Lani je prenehal tudi naš izvoz v Španijo. Temeljito bo pa treba tudi še preučiti misel carinske unije.

Glede odnosov z Anglijo in Nemčijo je dr. A. Golja omenil, da bi se le morda dale tja spraviti na trg večje količine našega mehkega lesa. Znatno oviro za izvoz predstavlja odredba finančnega ministra, da se mora izvoz v klirinške države vršiti izključno franko jugoslovanska meja. Pri uvozi kontrola se je treba ozirati tudi na zaščito domače industrijske delavnosti.

Poleg lesne stroke je najbolj razvita industrija v Sloveniji rudarstvo, ki pa preživlja težke čase. Še leta 1929 je znašal delež slovenske produkcije premoaga skoro polovico vse produkcije, v državi, leta 1936 pa je naš delež padel na 30%. V 10 letih se je število rudarjev v premogovnikih zmanjšalo za 41%, ne da bi se našla zanje drugod v industriji zaposlitev. Glede večjega razmaha gospodarske delavnosti v letošnjem letu pa je treba počakati, če gre za trajnejši pojav ali za prehodno izboljšanje.

Vprašanje industrijskega kredita je še vedno neurejeno in je industrija navezana na privilegirane denarne zavode, ki pa naše kraje manj dotirajo kot druge. Narodna banka mora v večji meri upoštevati gospodarstvo našega področja. Tudi Poštna hranilnica naj del denarja, ki ji priteka od nas, plasira na našem ozemlju. Pri Državni hipotekarni banki naj se ustanovi oddelek za industrijske kredite.

Precej kvarno pa je dejstvo, da so se naša pojavljala stremjenja, ki ovirajo ustanavljanje novih industrijskih podjetij pri nas, na težave pa nalevata tudi že podjetja, ki se skuša razširiti. Ker je Slovenija kmetijsko pasivna država, je jasno, da ne more živeti brez intenzivne industrije in obrti. Zahtevamo popolno enakopravnost z drugimi deli države tudi glede možnosti gospodarskega razmaha. Zato je med drugim treba tudi že prenehati z zapostavljanjem naših rudnikov pri dobavi premoaga za državne železnice.

Davki tiče tudi industrijo k tlom

Davčna vprašanja tvorijo žalostno poglavje zase. Tudi ta v veliki meri tiče našo industrijo k tlom. Odločno je previsok poseben davek na pridobitno in družbeni davek. Tudi postopek pobiranja teh davkov je v golovih oziroma pretrd, ker gre preko veljavnih davčnih predpisov. Tudi pregled poslovnih knjig naj bi prišel na vrsto šele

tedaj, če bi se davčni upravi vzbudil sum o nepravični prijavi. Davek na poslovni promet naj se pobira enakomerno po vsej državi.

Našo čevlarsko industrijo je precej prizadela tudi uvedba luksuznega davka na čevlje in imitacije.

Imamo sicer enoten zakon o neposrednih davkih, nimamo pa še izenačenih davčnih bremen. Zakonska določila so v več primerih precej nejasna in dovoljujejo različno tolmačenje in izvajanje. Še vedno je ostala neizpolnjen trditve, da državna in savska banovina plačata največ davka na poslovni promet. Industrija se zaveda svojih dolžnosti napram državi in skoposti in se noče odtegovati svojim davčnim obveznostim. Zahteva pa revizijo fiskalnih določb novega finančnega zakona in sicer s sodelovanjem ali pa vsaj z zaslišanjem zastopstva prizadetih davkoplačevalcev.

Eva

Franc Leharjeva najnovejša zabavna opereta. Magda Schneider, Hans Söhner, Hans Moser in drugi. Sodelujejo najboljši dunajski filmski igralci. Režija: Johannes Riemann, glasba: Willy Schmidt-Gentner

Premiera v soboto 1. maja v kinu SLOGI

Kočevje

Kočevje, 29. aprila.

Slovenska posestva na Kočevskem gredo eno za drugim v nemške roke. Pred kratkim je kupil 14 ha veliko slovensko posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem za 10.000 Din (nekaj čez) neki Belaj (po rodu iz ribniške doline nekje), čigar brat je bil v odboru nekoga razpuščenega Kulturbunda. Slovenca je poglajala na boben za malenkosten znesek neka nemška hranilnica, ki jo je seveda zastopal dr. Arko (tudi ribniškega rodu). Vendar se Arko ni dosti vmešaval v licitacijo. Menda so bili interesi nemške hranilnice z Belajevim nakupom kriti. — V kratkem bo menda spet prodano nekemu Slovincu. Kupil je posestvo pred nekaj leti pol z gotovino pol s knjižico, ki mu jo je pa potem nemški prodajalec vrnil in ga zdaj najbrž gna na boben.

Prisilne upravnike dobijo na predlog svojih upnikov Kočevjarjev slovenski kmetje. Večkrat so ti upravniki seveda Kočevjarji, ki ne upravljajo posebno dobro slovenska posestva. Tako bi vsaj mogli sklepati iz tožbe nekoga Slovence proti prisilnemu upravniku (Kočevjarju) njegovega posestva. Ta Kočevjar je namreč tako upravljal slovensko posestvo, da je za okrog 500 Din dolga okrog 20.000 Din vredno slovensko posestvo spravil na boben. Iste gospod je še danes v etaležu prisilnih upravnikov in ima torej še danes možnost, da Slovence na enak način spravi z njihove zemlje. Mislimo, da bi kočevski Slovenci po pravici lahko pričakovali, da se vsaj Slovincem dajejo zavedni slovenski prisilni upravniki.

Nekaj javnih napisov poznamo v Kočevju, kjer primerek nikakor ni v skladu z onim, ki je napisan v kristnem listu oz. z onim, ki ga je napisal sam pisal v ljudskosloveski dobi vsaj (n. pr. Koscher — Kožar in Macher — Mohar). Mislimo, da bi imelo okrajno glavarstvo tu dolžnost, da poseže vmes. Nekoliko revizije nad napisi (z ozirom na skladnost z obrtnimi dovoljenji) sploh ne bi škodilo. Nerodno pa je seveda to, če se primiki še uradno po nemško pišejo osebam, katerih starši še niso znali nemško, vsaj ob prihodu v Kočevje ne.

po poznanem istoimenskem gledališkem komadu. — V glavni vlogi Dorotha Wieck, Theodor Leos, Erich Fiedler. Režija: Artur Robinson. Glasba: Theo Mackeben. Premiera v soboto 1. maja v kinu UNION

Sledile so nato

volitve novega odbora

v katerega so bili izvoljeni:

Za predsednika g. Avgust Praprotnik, za podpredsednika g. Fran Heinrihar, v odbor pa gg. dr. V. Vrhunc (namestnik V. Jakl), ing. J. Zupan (ing. Pahernik), Viktor Naglas (ing. Remec), Zdenko Knez (Biolola), Avgust Westen (dr. M. Lilleg), Marica Majdič (ing. Fr. Miklave), ing. O. Dračar (dr. Kanský), Fran Bonač (A. Prepeluh), ing. Ivo Ribarič (dr. Kliment), Josip Hutter (Hribernik), J. Vrevec (M. Mular), ing. Prikmajer (ing. Zdravce); v nadzorstvo: Anton Drobnič (Ivan Rus), ing. A. Rudež (Fran Tavčar in H. Hieng (E. Lovšin); v častno razsodišče: dr. Fran Widescher, dr. Kozma Abačič, Srečko Kobi in Jože Gasperšič.

Zveza industrijcev je na svojem včerajšnjem zborovanju sprejela tudi daljšo resolucijo, ki jo bo poslala na merodajna mesta in v kateri so v glavnem vse one zahteve naših industrijcev, ki jih je povdaril v svojem obširnem poročilu glavni tajnik dr. Golja.

Filmi

ki jih velja videti... ali ne videti

»Jekleni orlic« (Kino Matica). Po reklamnih napovedih in po vsebini bi se smelo misliti, da je film res epopeja ameriškega letalstva, slavo-spev napredku letalstva in tistih, ki se za ta napredek žrtvujejo. Od vsega tega komaj da nekaj ostane. Ne da se razločiti, je li to komedija ali drama ljudi, ki nad njimi preži smrt. Za komedijo je vse premalo smešno in brez trohice duhovitosti, za dramo pa za las privlečene situacije in neverjetne letalske produkcije. In ljudi, ki govorijo tako bedasto, najbrže ne najdemo prav nikjer drugje kakor v Ameriki. Še manj pa pilotov, ki bi počenili take neumnosti, kakor so jih na platno spravili Amerikanci.

Sodelovanje slov. umetnikov na belgrajski razstavi

Belgrad, 30. aprila. m. Dne 16. maja bodo v Belgradu odprli letošnjo pomladansko razstavo, ki jo prireja umetniško združenje »Cvijeta Zuzorić«. Od slovenskih umetnikov bodo na tej razstavi sodelovali: Drago Vidmar, Nande Vidmar, Matija Jama, Tone Kralj in France Kralj.

Izza naših meja

Velika upanja naših ljudi po sklenjeni prijateljski pogodbi. Prijateljska pogodba, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Italijo, je važen mejnik za naše ljudi, ki žive v Italiji. Po dolgih letih so se vsi nekoliko oddahnili in pričakujejo, da se bo kot najnava posledica pogodbe njih položaj znatno izboljšal. Predvsem pričakujejo, da bodo dobili nazaj svoje šole. Vsa dežele je polna govoric o tem in vsi so prepričani, da se bo to kmalu zgodilo. Vsekakor je bilo za otroke in starše največje breme to, da niso imeli svojih šol in otroci niso celo smeli zunaj šole govoriti slovensko. Zdej se je to ublažilo in zopet se ponekod otroci okoli šole igrajo in govorijo slovensko ter jih zato nihče ne preganja. Druga želja, ki izvirja iz njih upanja na izboljšanje, je ta, da bodo dobili nazaj svoja kulturna, zlasti pevška društva. Pomanjkanje teh čuti tako zelo, da predpostavljajo ponekod to ureditvi drugih peregih, zlasti gospodarskih vprašanj. Razvoj bo pokazal prav kmalu, ali se bodo njih želje uresničile.

Naše šolske zgradbe po Krasu. Kakor je znano, so v zadnjih letih po naših krajih zgradili veliko število novih in lepih šolskih zgradb. Celotno najmanjšem kraju, z nekaj deset hišami, stoji danes lepa šolska zgradba. Kot primer, kako veliko pozornost so polagali na šolski primer, naj navedemo malo vas Mavhenji na Krasu (pri Nabrežini). Tu stoji danes mesto ene šole — osem. Vse okoliške vasice imajo danes svojo šolo, dočim so prej otroci morali hoditi iz vseh teh vasi v eno šolo. Kar je pa zanimivo, so nove zgradbe grajene zelo močno in solidno. Poleg tega so vse podklete, tako da v kletih lahko postavijo bolnišnice ambulate in kuhinje. Zakaj naj bi to služilo, se danes ne ve. Vsekakor pa na te prostore zelo pazijo in jih drže strogo zaprte.

Vrnitev konfinirancev. Zadnjič smo poročali, da sta se vrnili iz konfinacije dva, in to dr. Šošić, ki je začel z ordinacijo ter g. Bidovec, kaplan v Dolini. Poleg teh je znano, da so se vrnili še Roman Pahor, dr. Vlado Turina, ki sta bila konfinirana radi suma, da sta o Božiču 1935 tajno delila po deželi darove, ter trgovec Gregorij, ki je izgubil v ječi vse zobe. — Poročajo pa, da se iz ječe do zdaj še ni nihče vrnil.

V krpanjskem rudniku se zgodi veliko nesreč. Ni skoro tedna brez težkih, celo smrtnih nesreč. Pretekli teden se je zgodila zopet težka nesreča, ki je zahtevala dve žrtvi. Eden, oče treh otrok, je bil takoj mrtev, drugi pa je bil v obupnem stanju prepeljan v bolnišnico. Vzrok čestih nesreč je pomanjkanje varnostnih naprav ter izkoriščanje rudnika do skrajnosti.

V Krpanu je bilo aretiranih okoli 200 delavcev. Vzrok aretacij je v tem, ker so se baje delavci sami ranili, da bi dobili podpore. Zgodilo se je v zadnjih šestih mesecih.

V Boljuni je umrl Franjo Urbančič. Neznaneč ga je za Veliko noč, ko se je vračal domov, tako udaril s kamnom po glavi, da je sedaj umrl.

Vsled karikatur, ki so se pojavile na zidovih v Gorici in drugod in ki predstavljajo žaljivo današnji položaj, je bilo aretiranih veliko število osumljenцев. Ne ve se še, če imajo prave storilce v rokah.

»Ente di rinascita agraria«, je društvo, ki je dobilo pred kratkim z zakonom pravico razlastiti v Julijski Krajini in v Južni Tirolski, katerokoli zemljo, ki bi služila njenemu cilju, to je naselitvi Italijanov. O tem se je že pisalo pri nas mnogo. Že nekaj let izsušuje to društvo Čepičko jezero. Do sedaj so tu dobili že 2380 ha najboljša zemlje, ki jo obdelujejo s traktorji, še toliko pa je bodo. Stroški bodo znašali okoli 12 milijonov lir.

Granata je zopet razmesarila in težko ranila v Oslavju, ko so prekopavali zemljo, Jožeta Pintarja, Stanka Pintarja (24 let), Ladislava Pintarja (17 let), Feliksa Mikluža (18 let) ter Maksa Pintarja (24 let). — Na hribu Sv. Marka pa je granata težko poškodovala 9 letnega Marina Cotiča.

Pred gorisko sodišče pridejo, ker so tihotapili in hodili čez mejo brez potrebnih dovoljenj: Amalija Sedaj (41 let), Marija Kladič (18 let), Gondur Alojzija (70 let), Stefanija Car (39 let) ter Makselj Marija (17 let), vse iz Idrije. Vse te stoje večinoma že drugič pred sodiščem.

Pregled letos še nepregledanih motornih vozil bo v sredo, dne 5. maja od 8—10 v Ljubljani na Bregu št. 20, poleg St. Jakobskega mostu. Dohod z Novega trga.

K temu pregledu je pripeljati vsa motorna vozila, ki ob dosedanjih terminih še niso bila pregledana.

Zamudnike bo zadel občutna kazen in se jim bo prepovedalo obratovati z nepregledanimi vozili.

je pa kaj takega moglo zgoditi, pa se ljudem ne zdi preveč čudno, ker so vsi poznali Jožeta Bajuka kot velikega nasilneža in nenavadnega suroveža. Morilec se sedaj že nahaja v zaporu.

Maribor

Ljudska univerza. Drevi predava hrvatski zgodovinar in bivši predsednik hrvatske akademije univ. prof. dr. Manojlovič iz Zagreba o temi: Univerzalni historični tokovi med Evropo in Azijo.

Tombola Kršćanske ženske zveze v prid fonda za zgradbo Doma revežev je radi neprestanega slabega vremena preložena na nedeljo, 9. maja.

Zaščitno cepljenje. Za mesto Maribor bo vršil mestni fizikar zaščitno cepljenje zoper osepnice od ponedeljka 3. maja do petka 7. maja v svojih uradnih prostorih v Franciškanski ulici. Cepljenje se vrši od 9. do 11. ure predpoldne in sicer brezplačno. Cepljeni morajo biti vsi zdravi otroci, ki so bili rojeni v preteklem letu.

Prosvetno društvo v Krčevini priredi v nedeljo, dne 2. maja ob 15. uri popoldne v Društvenem domu materskino proslavo.

Francoski krožek v Mariboru vabi žlane in družbene prijatelje na čajanko, ki jo priredi v nedeljo 2. maja ob 20. uri v Vesni. Na sporedu so glasbene in plesne točke ter šaloigra.

Slavni francoski violinski virtuozi Robert Soetens, ki je pred kratkim nastopil z dunajskimi Filharmoniki in žel ogromne uspehe na Dunaju, nastopi v Mariboru v sredo, dne 5. t. m. v kazinski dvorani. Spremljata ga francoska pianistka Suzana Roche, s katero je pravkar absolvirala koncertno turnejo v Češkoslovaški in komorni orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice pod vodstvom prof. L. M. Škerjanca. Na ta izredni koncertni dogodek opozarjamo našo publiko in smo prepričani, da bo našel primeren odziv.

Celjske novice

Celje, 29. aprila.

Dve žrtvi napadalec. Tanka Franca, 40-letnega žagarja v St. Janžu pri Rečici ob Savinji, je 18. aprila v neki gostilni napadel neki možki iz St. Janža in mu nalomil levo roko. — Na poti iz Lave na Babno je napadel 24. aprila zvečer neznanec 18-letnega pekoveškega vajenca Potočnika K. iz Celja. Z nekim topim predmetom ga je udaril tako močno po glavi, da mu je zadal smrtonosno rano.

Mestno poglavarstvo opozarja vse vojne invalide, bivajoče v območju celjske občine na razpis radi brezplačnega zdravljenja v toplicah. Razglas je nabit na občinski deski.

Nesreče. Sulč Olga, 12-letna hči progovnega delavca iz Pečovnika pri Celju je padla 24. aprila na cesti tako nesrečno, da si je zlomila desno roko v podlahti. — V sredo, 27. aprila je 18-letni posestniški sin doma sprožil lovsko puško, misleč, da je prazna. Puška se je sprožila in prestrelila Jeceljevo dlan. Oba ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

Materska proslava. Podmladek Rdečega Križa ljudske šole šolskih sester v Celju priredi »Matersko proslavo« v mestnem gledališču v nedeljo, 2. maja ob 16. Na sporedu so pevske točke, rajanje, nastop harmonikarjev in pravljica v treh slikah »Bedak Pavleček. Vstopnice v predprodaji se dobe v zavodu.

radi blata na cesti hodila ob robu ceste, pri tem pa je spodrenila in padla v 2 metra globok jarek in z glavo zadela ob hrast ter omedlela. Padla pa je nesrečno z obrazom na vlažno zemljo, da ji je zakrila usta in se zadušila. Dogodek je vzbudil v okolici mnogo sočutja z nesrečno ženo.

Pretrsljiv dogodek na Grmu pri Podzemlju:

Sin zaklal očeta

Podzemelj, 29. aprila.

V Grmu pri Podzemlju se je danes odigrala pretrsljiva družinska drama, kakor je naš kraj skoraj ne pomni. Sin je namreč svojemu staremu očetu z nožem zadal devet težkih ran, da mu najbrže ne bo več pomoči.

Posestnik Jože Bajuk, ki živi v Selih pri Semiču, je pred leti prevzel domače posestvo, njegov oče in mati pa sta ostala pri njem kot užitarji. Že kot fant je bil Jože svojevoljan in neprijazen do svojih domačih. Vendar pa napravil očetu ni kazal hujšega sovraštva, ker je čakal na priliko, da mu oče prepušči posestvo še za svoje življenje in ne mlajšemu bratu. Ko je oče zaradi svoje starosti posestvo in vse svoje imetje oddal starejšemu sinu, se je v hiši naenkrat vse predrugačilo. Novi gospodar je hodil svoja pota ne oziirajoč se na svoje starše in na brata. Tudi za svoje otroke se ni preveč brigal. Razumljivo je, da v hiši ni bilo miru ter je večkrat prišlo do preprirov, v katerih so morali domači občutiti tudi Jožetovo surovost.

Usodna prodaja poda

Bajuk Jože je imel tudi v Grmu gospodarsko poslopje, pod. iz nerazumljivega razloga je šel in pod prodal, čeprav so ga vsi domači, oče, mati, žena in otroci rotili, naj tega ne stori. Jože se ni dal prepričati. Tako so včeraj dopoldne prišli k podu delavci, da ga podro in odpeljejo. Z delavci je prišel tudi Jože Bajuk. Ko so delavci pod že začeli podirati, se je pojavil tudi Bajukov oče. Še v zadnjem trenutku je hotel pregovoriti

Čarobno igro s petjem »RIBIČ MARKO« ponovimo še enkrat: 9. maja v franciškanski dvorani. Prireditelji.

Dr. TOGGER

Premiera v soboto 1. maja v kinu Matici

Trio: RENATE MÜLLER, PAUL HARTMANN, MATHIAS WIEMAN

v borbi proti koncernom in trustom! Velefilm iz novinarskega življenja današnjega časa

Adolf Wohlbrück

v svoji dovršeni kreaciji kot

Praški študent

Fantovski tabor na Šmarni gori

V nedeljo, 2. maja bo na Šmarni gori tabor katoliških fantov in mož ljubljanskega okrožja. Ob 9. uri dopoldne bo v cerkvi sv. maša in kratka pridiga. Po sv. maši, ki jo bo opravil šentviški g. dekan Valentin Zabret, bo na prostem javno zborovanje. Govorila bosta g. Erjavec Franc, referent v prosvetnem ministrstvu in g. Križman Andrej, jeseniški kaplan.

Popoldne ob pol 4. pa bo na telovadišču poleg tatarskega mostu pod Šmarno goro javni nastop fantovskih odsekov ljubljanskih in okoliških prosvetnih društev. Na sporedu so gimnastične vaje članov, mladcev in naraščaja, skupinske vaje, orodna telovadba ter lahkotatletske točke. Na drugo in na krogih bo nastopila tudi vzorna vrsta. Četrte ure pred nastopom bo gozdni tek članov na 3000 m dolgi progi za okoližno prvenstvo. Odsek — prvak bo prejel prehodni pokal, dario ljubljanskega župana dr. J. Adlešiča. Pri popoldanski prireditvi bo sodelovala godba »Sloga« iz Ljubljane. Katoliški fantje in moške, pridite na tabor na Šmarni gori!

Prijatelji katoliške mladine, ogledite si njen poldanski javni nastop!

Padla v jarek, omedlela in se zadušila v vlažni zemlji

Maribor, 29. aprila.

V Prekmurju se je dogodila čudna nesreča, ki je zahtevala življenje posestnice Katarine Horvat iz Vaneče vasi. Horvatova se je 26. aprila mudila v sosednji vasi na gostiji pri posestniku Francu Perku. Ker na domu ni bilo nikogar, tudi mož je bil v sosednji vasi, je pokojna popoldne okoli petih odšla proti domu, da uredi vse potrebno v hlevu in v hiši. Ko se je zvečer vrnila, je našel hišo zaklenjeno, živina je nenakrmljena mukala v hlevu, žene pa ni bilo nikjer. Iskal jo je okoli hiše, vendar je ni mogel najti. V domnevi, da je žena med potjo proti domu izgubila ključ in se nato vrnila v sosednjo vas po njega, pa ga zgrešila, jo je pričakoval na domu in med tem splezal skozi vsilvi in nakrmil živino. Ker žene vendarle ni bilo od nikoder je poklical sosedo, ki so se podali na iskanje pogrešane žene. Šele drugi dan zjutraj je mož ves prestrašen našel svojo ženo že mrtvo v gozdiču ob cesti. Ležala je v nekem jarku z obrazom v vlažni zemlji. Revica je svoje življenje izgubila radi nesrečnega slučajja. Ko se je vračala proti domu je

Kulturni koledar

Nabernik Ivan

30. aprila 1915 je umrl v Ljubljani Nabernik Ivan. Rodil se je 3. maja 1842. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravo pa v Gradcu. Študije je dovršil 1866. — L. 1882 je bil imenovan za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Litiji. — L. 1894 pa je postal sodni svetnik. — Svojo imovino je zapustil v narodne namene. — Bil je med prvimi na Slovenskem, ki je prišel s slovenskim uradovanjem in s tem povzročil gibanje, ki je dovelo do Prazakovih jezikovnih naredb, ki so položile temelj slovenskemu uradovanju.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 30. aprila: Katarina.
Sobota, 1. maja: Filip in Jakob.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Gartner, Moste.

Drama: Matura. Red B.
Opera: Zaprt.
Sobota v operi: Veseli studenček. Izven.
Kino Union: Junaki Paulove ulice.
Kino Sloga: Irena.
Kino Matica: Jekleni orli.

Promocija. Dne 29. aprila je bil promoviran na zagrebški univerzi g. Karl Svetel za doktorja prava. Čestitamo!

Zbirke Narodnega muzeja bodo od 2. maja t. l. dalje zopet odprte za brezplačen obisk vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

Občni zbor Slavističnega društva. V soboto, dne 8. maja bo ob 18. uri v prostorih Slovenske Matice redni občni zbor Slavističnega društva. Opozorjamo člane, da se ga po možnosti vsi udeležijo, ker bo občni zbor sklepal tudi o spremembah pravil in o društvenem časopisu.

Motosekcija ZSK Hermes. Sprejem belgrajskih tovarišev v soboto 1. maja ob 17. uri pred Nebočnikom. V nedeljo ob 8. uri z motorji spremstvo gostov na krožni vožnji Kranj—Tržič—pod Ljubelj—Bled—Ljubljana. Vkljub morebitnemu slabemu vremenu gotovo vsi! Odbor.

Borba proti tuberkulozi je naslov skioptičnega predavanja, ki ga bo priredila Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani. — Predavanje bo v nedeljo, dne 2. maja 1937 v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi c. 20. Predaval bo g. dr. Prodan, vodja ljubljanskega protituberkuloznega dispanzerja.

Javna razstava o delu proti tuberkulozi bo v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti 20 v času od 2. do 4. maja. Odprta bo vsak dan od 8. do 12. ure. — Vstop k predavanju in na razstavo prost!

Univ. prof. g. ing. Viktor Gotiša bo predaval v Prirodoslovnem društvu v torek, dne 4. maja o temi »Flotacija v teoriji in praksi«. Predavanje se bo vršilo ob 18. uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vstopnina 4 Din, za dijake 2 Din.

Francoska umetnika, violinist Robert Soetens in pianistka Suzanna Roche nastopita v torek, dne 4. maja ob 8. uri zvečer v dvorani Filh. družbe. Pravkar sta absolvirala koncertno turnejo po Češkoslovaški ter so si kritike edine, da sta oba umetnika svetovnega formata. Pred kratkim je violinist Soetens koncertiral tudi na Dunaju z dunajskimi filharmoniki in žel ogromen uspeh. Vstopnice za koncert so v predprodaji v Matični knjižnici.

Za jubilejno predstavo g. Drenovca »Lojzka« 1. maja se dobe pri blagajni še vstopnice vseh vrst. Prosimo p. n. občinstvo, da si jih oskrbi v predprodaji. Dalje prosimo, da se rezervirane vstopnice dvignejo.

KINO UNION
TEL 22-21
Premiera!

Film po znanem romanu Ferenc Molnara
JUNAKI PAULOVE ULICE
Samo danes!

TEL 27-30
Danes poslednjič!
SLOGA

v glavni vlogi: Geraldina Katnikova, Lili Dagover, Sabine Peters, Karl Schönbock
TEL 21-24
MATICA

Film iz življenja golemcev ameriške zračne vojske

Jekleni orli
v glavni vlogi: Wallace Beery, Robert Young
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.
Petek, 30. aprila: »Matura«. Red B.

OPERA.

Začetek ob osmih

Petek, 30. aprila: Zaprt.
Petek, 30. aprila: Zaprt.
Sobota, 1. maja: »Veseli studenček«. Premiera opere. Izven. Proslava 25-letnega gledal. delovanja g. L. Drenovca.

Nedelja, 2. maja ob pol 11: »Otrok in ples«. Izven. Priredi plesalka Katja Delakova z njenimi gojenkami. Cene od 30 Din navzdol. — Ob 15: »Vesela vdova«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: »La Bohème«. Izven. Debut gđ. Ksenije Vidal. Cene od 30 Din navzdol.

Premiera opere »Veseli studenček«, v kateri proslavi g. Drenovca svoj 25-letni jubilej, bo v soboto, 1. maja. Delo je češkega izvora, kar jamči za uspeh, kajti vse operete češkega porekla so doživele tekom zadnjih sezon najmočnejše uspehe. Posrečeni tipi in izredno zabavni in dovipni prizori, s katerimi se delo ponaša, bodo brez dvoma pritegnili pozornost publike, ki ljubi lahko umetnost. V opereti sodelujejo naši najboljši priljubljeni operetni člani. Režijo ima prof. Šest, muzikalno vodstvo Zebre, inscenacijo pa je zamislil ing. Franz. Predstava bo izven abonimana.

Mariborsko gledališče

Petek, 30. aprila: Zaprt.
Sobota, 1. maja ob 20: »Na ledeni plošči«. Red B.
Nedelja, 2. maja ob 15: »Dolarska princesa«. — Ob 20: »Sv. Ivan«. Znižane cene. Zadnjikrat.

„Modri Natan“

Gostovanje
A. Bassermann v Ljubljani

Ljubljana, 30. aprila.

V sredo zvečer je Ljubljana doživela lepo gostovanje Alberta in Elze Bassermann z ansamblom. Igralska družina je v opernem gledališču ob nabit polni dvorani uprizorila Lessingovo dramatsko pesnitev v petih dejanjih »Nathan der Weise«. K dramu objavljamo nekaj zanimivih literarno-zgodovinskih podatkov. Iz njih bo delo samo postalo razumljivejše. Postalo bo tudi jasno, da ima uprizoritev takega dela v vseh dobah svojo utemeljitev.

Ko je Gotthold Efraim (!) Lessing (slov. Lešnjak) v letih 1777 in 1778 nadalje objavjal versko-znanstveni spis profesorja Reinara, je med teologi zavrelo. Posebno je Lessinga napadal hamburški pastor Goetze. Pesnik je odgovarjal s spisi in končno z Modrim Natanom v aprilu 1779, ki ga moramo torej smatrati kot umetniški plod tega teološkega boja. Lessing je v dramo rabil angleški peterostopni jamb, ki so ga doslej malo uporabljali, a je odslej postal nemški stih za dramatska dela. Jedro drame, za katero je pesnik dobil pobud iz Boccacciove novele, tvori parabola o treh prstanih. Po njej so krščanstvo, židovstvo in mohamedanstvo popolnoma enakovredna razodetja religiozne zavesti v človeku in pričajo o svojem božjem iz-

voru le tedaj, če njihovi spoznavalci tekmujejo v strpljenju, ljubezni in čednosti.

To jedro je spleteno v smislu odgovarjajoči okvir dogodkov iz križarskih vojn v Jeruzalemu. Za dramatsko dejanje, zapletek in razplet služi zgodba o izgubljenem in zopet najdenem bratu in sestri. V slogu, med vrsticami je treba znati slišati in brati napade in obrambe iz spora med Lessingom in Goetzom (žid. patriarh).

Dramo je za oder na novo priredil Ernst Lothar. Predstava, ki jo je režiral dr. J. Reich, je bila na višku predvsem glasovno odlikovala, pa se je tudi v kretnji, maski in scenenji. Čutila se je lepa ubranost, ki gotovo prihaja tudi od vigranosti. Močan poudarek je ležal prav na čudovito dovršeni igri vodje skupine Bassermann, ki mu je občinstvo zelo aklamiralo. Ne da bi hotel tuje goste, ki nosijo v sebi močno umetniško nastojanje, kakorkoli potegniti z zaslužene višine, pa moram priznati po daljšem obiskovanju domače drame, da večine naših igralcev v svojevrstnih razmerah sprito uspešega gostovanja ni treba biti prav nič sram. Zelen bi le, da se tega zavejejo tudi oni obiskovalci predstav izmed ljubljanske gledališke publike, ki jih je videti le pri gostovanjih. —pst—

Preureditev čuvajske službe v državnih gozdovih

Belgrad, 30. aprila. AA. V zvezi s preureditvijo službe v odseku za upravo državnih gozdov je minister za gozdove in rudnike Djura Janković na podlagi nove uredbe izdal potrebna navodila, da se zboljša kakovost gozdarskega osebja, zlasti gozdarsko-zaščitnega osebja, to je čuvajev državnih gozdov in logarjev, ki imajo nalogo paziti na dragocene državne gozdove. Na predlog ministra za gozdove in rudnike je prišla v finančni zakon za leto 1937-38 določba, da se v letošnjem proračunskem letu izda uredba z zakonsko močjo, ki bo urejala gozdarsko logarsko službo na temelju stalnosti čuvajev državnih gozdov. Omenjena uredba bo zajemala tudi uniformiranje in oborožitev čuvajev na stroške države. Dalje se izdaja poseben disciplinski postopek in posebna določila o poostreni disciplinarni materialni odgovornosti gozdarskega zaščitnega osebja.

Takšno zakonsko pooblastilo, na čigar podlagi bo v kratkem izšla uredba o čuvajsko-logarski službi, velja smatrati za pridobitev velikega pomena, ki bo vso zaščitno službo državnih gozdov dvignila na višji nivo. Nova določila bodo v prvi vrsti zagotovila boljše in uspešnejše zavarovanje državnih gozdov, obenem bodo pa v interesu službe tudi utrčila ugled gozdarskega osebja. Ker bodo v bodoče prijave čuvajev državnih gozdov in logarjev imele popolno dokazilno moč organov javne straže, je minister za gozdove in rudnike Djura Janković izdal tale nalog gozdnim ravnateljstvom:

Boljšje in racionalnejšo organizacijo gozdarske

stroke bomo mogli izvesti samo tako, če bo vse gozdarsko osebje, tak višje strokovno kakr čuvajsko-logarsko osebje na dostojni višini. Ne smemo dovoliti, da bi nekorektni in nesposobno osebje zlorabilo zakon in da bi nameščenci delali gmotno škodo državi in moralno škodo vsemu gozdarstvu. Zato je nujno potrebno, da se med čuvajskim in logarskim osebjem izvrši stroga selekcija in da se iz službe odstranijo nekorektni, nesposobni in nezanesljivi ljudje in da pridejo na njihova mesta v vsakem pogledu boljši uslužbenci, ki bodo mogli zboljšati službo, za katero jih država plača. Vestnost in kakovost gozdarskega zaščitnega osebja je poročilo, da se obvarujejo državni gozdovi, ki so nam izročeni v varstvo, z razumno izrabo v korist celote. Ne zadošča, če ima človek izobrazbo za čuvaja gozdov, da bo to postal in ostal; od vsake takšne osebe se mora zahtevati, da ima poleg izobrazbe tudi še vse moralne kvalifikacije korektnega uslužbenca. Samo takšne osebe morejo biti čuvaji državnih imetij, za druge pa ni prostora med državnimi nameščenci. Zato ponovno nalogam ravnateljstvom, da po šefih gozdnih uprav strogo in vestno prouče vse delovanje čuvajev, logarjev in nadlogarjev v službi in njihovo vedenje, in da nato predlagajo za odpust vse tiste nameščence, izpodb. iz 10 let državne službe, o katerih se dokaže, da so nekorektni in nesposobni. Nasprotno osebju, ki ima že 10 let državne službe, je pa treba ravnati kar najstrožje po disciplinarnih določilih uradniškega zakona in po določilih zakona o zatiranju zlorab v državni službi.

Mariborčani!

Pod geslom »Samo ves narod se more uspešno boriti proti tuberkulozi« se bo vršil letošnji protituberkulozni teden po celi kraljevini po odredbi gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje v času od 2. do 8. maja t. l. V tem geslu je obsežen ves smisel organizirane borbe s tuberkulozo. Mariborska protituberkulozna liga bo priredila v okviru tega tedna koncerte, akademije, predavanja, zbirke in drugo. Teden bo slovesno odprto s službo božjo na Glavnem trgu v nedeljo, dne 2. maja t. l. ob 9. uri.

V ta namen vabim vse meščane, da se v znak razumevanja za to človekoljubno akcijo udeležijo vseh prireditev, ki jih bo organizirala PTL v navedenem času, posebno pa slovesne sv. maše na Glavnem trgu.

Predsednik mestne občine:
dr. Juvan, s. r.

Naša nogometna reprezentanca

Po dolgih poizkusih, uspehih in neuspehih, se je končno jugoslovanska nogometna zveza odločila, da postavi proti Madžarski naslednjo postavbo, ki nas bo zastopala: Urh, Hügel, Matošić, Lechner, Jazbec, Kokotović, Tirnanić, Marjanović, Lešnik, Vujadinović, Pleše.

To je reprezentanca, ki bo igrala 9. maja v Budimpešti. V državni reprezentanci je pet igralcev Gradjanskega, štirje igralci BSK in po en igralec iz Concordije in Hajduka.

Ravno tako pa je sestavljena tudi druga reprezentanca, ki bo istega dne igrala proti drugi reprezentanci Madžarske. Drugo moštvo je pa sledeče: Mrkusić, Belošević, Andjelković, Domoracki, Ljanić, Jazbinšek, Medarić, Antolković, Sekulić, Božović, Zečević.

Kakor je prva reprezentanca dovolj enotna in jo moramo smatrati danes dejansko za najboljšo reprezentanco, tako je druga reprezentanca sestavljena iz igralcev iz vseh strani.

Nezadovoljni zmagovalci

Protesti proti odločitvam sodnika pri nogometnih tekmah so zelo običajna zadeva. Tudi razlogi teh protestov so kaj različni. Običajno pa ostane tudi za zeleno mizo, kljub protestom, pri istih odločitvah, kot jih je napravil sodnik na zelenem polju. Običajno se pritožijo oni klub, ki je tekmo izgubil, ni pa tudi nič čudnega, če se pritožijo proti odločitvam moza s piščalko zmagovalno moštvo. Pred izredno težavno nalogo pa je bila postavljena holandska nogometna podzveza v sledečem sporu. Pri juniorskih nogometnih tekmah v okraju Apeldoorn se je srečalo dvoje moštev povsem različnih glede svojega znanja. Temu je tudi odgovarjal rezultat. Zmagovalci so skoraj popolnoma točno v presledkih po eno minuto in pol zabijali gole, tako da je bil rezultat že takoj o začetku 12:0. Ko je sodnik videl, da se v tej tekmi ne bo mogel pri presojanju golov zanesti na svoj spomin, je vzel beležnik in napravil za vsak gol novo črto. Ko je na koncu tekme sodnik sešel vse črtice, je na podlagi svojih zapisov ugotovil, da znaša rezultat tekme 67:0! Proti tej odločitvi so se pa pritožili zmagovalci, čes, da se je sodnik pri seštevanju zmotil in da je končni rezultat še višji. S pritožbo pa zmagovalci niso uspeli, ker so se sodniki postavili na stališče, da je verjamejo sodnikovi beležki.

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Od tu in tam

V Rogoško Slatino je odpotoval na zdravljenje in odpočitek dr. Vlado Maček. Spremljata ga dva poslanca, dr. Subašič in dr. Čajkovac. V Rogoški Slatini bo dr. Maček ostal najbrže 14 dni.

Za novega predsednika Hrvatskega radniškega saveza, prejšnji Ivan Postaj je pred dnevi umrl, je bil včeraj izvoljen dosedanj podpredsednik Josip Orsag. Dr. Maček je njegovo izvolitev že odobril.

400 kg težko železno blagajno so vlomilci ukradli iz sodišča v Kutini in jo nesli 3 kilometre daleč. Ko so jo pa tam odprli, so našli v njej le 300 dinarjev. Vlomilcev dolgo niso mogli zaslediti. Prijeli so jih šele pred dnevi. Bila je to prava organizirana družba, kateri so načelovali štirje. Izvršila je bila po vsej savski banovini nad 120 vlomov in tudi dva roparska napada. Kradli so vse, kar jim je prišlo pod roko: zlatino, denar, obleke, puške ter vse prodajali. Največjo smolo pa so prav gotovo imeli pri vladu v sodišču v Kutini. Težko blagajno so vlekli tri kilometre, ko so jo pa s silo odprli, ni bilo v njej več kakor 800 dinarjev. Jezni so blagajno razbili in jo nato vrgli v potok.

Novo palačo okrožnega urada za zavarovanje delavcev bodo zgradili v Sarajevu. Osem milijonov bo stala, bo pa zato najlepša palača v mestu. Hišo, v kateri so bili do sedaj nastanjeni uradi okrožnega urada, bodo pa preuredili v majhno bolnišnico.

Prav gangstersko so bili drzni vlomilci v pošto v Zadvarju pri Splitu. Sredi noči je v to vas pridrel avtomobil, kmalu nato pa so se neznanzi pojavili pred pošto in začeli z železnimi drogov trgati rolete z vrat. Upravitelj pošte je vse čul, odprl okno in nekajkrat ustrelil s revolverjem. Strele so čuli tudi orožniki in prihitali pred pošto, toda vlomilci so v tem času že pobegnili in jo uverili proti Splitu. Orožniki so hitro telefonično obvestili vse orožnike do Splita. In res se je uro pozneje že pojavil v vasi Duga Bata avtomobil, ki je drvel. Ker sofer na poziv orožnikov ni hotel ustaviti voza, so orožniki streljali. En strel je zadell vlomilca v levo oko, izstopil pa iz desnega. Težko ranjenemu vlomilcu ni preostajalo drugega, kakor da je iskal pomoči v bolnišnici. Kmalu nato so prijeli tudi soferja.

Železniški strokovni filmi. Udruženje jugoslovanskih narod. železničarjev in brodarjev Oblastni odbor v Ljubljani predvaja železniške strokovne filme v kinu »Sloga« v Ljubljani dne 2. in 6. maja t. l. vsakokrat ob 10 dopoldne. Program filmov je za vsak dan drugačen. Obravnavajo tehnično strokovno delo iz železniške stroke; snov, ki smo jo v letakih objavili v službenih edicijah. Dostop imajo vsi železničarji. Oblastni odbor UJNZB, Ljubljana.

Denuncijanta je obsodilo sodišče v Sremski Mitrovici na pet mesecev strogega zapor. Orožniški narednik Dane Sabljak je pred leti služil v novosadski šoli za orožniške podoficerje. Sabljak je bil nepriljubljen med svojimi tovariši, ker so vedeli zanj, da rad ovsja. Tako je tudi svojega poveljnika večkrat oklevetal pri predpostavljenih. Prizadeti so šli denuncijanta tožiti, nakar mu je sodišče prisodilo težko kazen.

V dvanajstih urah je reka Una pri Kostajnici narasla kar za dva metra. To je letos že tretji primer, da se je Una nenadno dvignila in poplavlila okolico. Ne samo polja in travnike, tudi vsa pota je voda zalila.

Najlepši primer birokratizma je pred dnevi pokazala sarajevska občina. V shrambi mesarja Antona Lukiča je pošila vodovodna cev, nakar je voda v močnem curku začela brizgati po maсти in slanini. Mesar je kajpak takoj prosil ravnateljstvo vodovoda, naj mu pošlje svojega monterja. Toda na uradu so zahtevali, da mora mesar najprej svojo željo popisati in jo napisano oddati v uradu, zraven pa pristaviti, da bo plačal tudi vse stroške popravila. Ta čas, ko se je mesar potil in prepiral na občini za pomoč, je voda drla kar naprej in preplavila v kratkem vse skladišče, v katerem je bilo maesti in drugih podobnih stvari za 60.000 Din. Ko je mesar poklical gasilce na pomoč, mu ti niso hoteli ustreči, čes, da bi se jim zaradi maesti zamašile cevi. Nazadnje je moral mesar čakati tako dolgo, da se mu je vse pokvarilo.

Cigani so ubili svojega kapitana v Vrhovcu pri Križevcih. Na sejni dan se je zbralo veliko ciganov, ki so prignali na sejem svojo živino. Po dobri kupčiji so se znašli v gostilni in na debelo pil. Kajpak jih ni nič zadržalo, da se ne bi stekli. Ko je gostilničar videl razgrete obraze, je hitro poslal po orožnike. Ko so pa ti stopili v gostino, so že našli na tleh v mlaki krvi cigana, ki je bil med njimi nekaj kapitan. Orožniki so ostale komaj razgnali, ker se nikakor niso hoteli spriznati na miren način. Ranjeni cigan je bil ves razmrvarjen. S kamenjem in betom jo je dobil po glavi, po telesu pa so zljale široke rane, povzročene od noža. Kratek čas pozneje je ciganski kapitan že izdihnil.

Sava in njeni pritoki kar stalno ogrožajo vse pokrajine, skozi katere teko. Neprestano deževje je povzročilo porast vseh pritokov, odtekati pa se voda ne more, ker je struga Save tudi polna. Poplave so neizogibne. Česma je poplavlila nanovo spel kraje okrog Cazne, Kolpa se je razlila okrog Karlova in mesto skoro odrezala od okolice. Ker se Kolpa ne more redno odtekati, je prestopila bregove tudi Korana. Prav tako je z Donava. Sava in Drava donasata toliko vode, da raste Donava in zapira iztok svojim pritokom. Zaradi tega se je dvignila Morava in razlila. Škodo trpe kmetje, ker je voda odplavila z njih vse posevke. Tudi okrog nove Gradiške ni nič boljše. Tamkaj je v vasi poplavljenih, pri Brodu pa pet.

Belgrajski in zemunski tiskarnarji so svoj kar tel spet obnovili. Sedaj so sprejeli v svojo arado še tiste, ki so bili izven kar tel. Sestavili bodo skupen cenik. V kartelu je 86 tiskarnarjev.

Poročilo o avtomobilskem karambolu v Sv. Petru v Savinjski dolini, ki smo ga prinesli včeraj, moramo dopolniti v toliko, da je prišlo do udara zaradi tega, ker je voz, prihajajoč iz Celja, vozil bolj proti levi in ga povrh lastnik zaradi polzke cas'e ni mogel pravočasno ustaviti. Pač pa je svoj voz že pred nesrečo ustavil sofer, ki je vozil proti Celju. Zaradi škode, ki je nastala, sta se oba prizadeta lastnika že sporazumela.

Pravo bitko so med seboj uprizorili fantje iz Donje Rečice pri Karlovcu. Zvečer se je vračalo kakih trideset fantov z neke zabave precej okajenih. Spotoma so bili zelo glasni in so z nerodno besedo izvajali druge tri pjanice, ki so jim prihajali nasproti. Nekaj časa so se prerekali, potem pa udarili. Tolkli so se vse vprek, v temi pa se ni videlo, kdo je koga pretelkol. Nazadnje jih je obležalo kar sedem na bojišču. Dva se borita s smrtjo

David, vojvoda windsorski: Moji spomini

Nekdo od najzvestejših prijateljev vojvode windsorskega je častnikarjem razodel skrivnost, da se je ta bivši enoletni nekronani angleški kralj odločil napisati svoje spomine. To zanimivo zgodbo svojega življenja bo vojvoda windsorski pisal v mirnem zatišju svojega gradiča Appesbacha, ki stoji ob jezeru Wollgang na Solnograškem.

Windsorski - tirolski fant

Marsikdo je sprejel z nekim začudenjem to novico, da namerava bivši angleški kralj Edvard VIII. naenkrat postati pisatelj. Od njega bi namreč človek poprej pričakoval, da bo postavil kot vnet letalec kak nov letalski rekord, da bo ustanovil kak zavod za reveže, ali pa še posebno, da bo odšel na kakšno daljše potovanje po najoddaljenejših deželah angleškega imperija, saj je v svojih prejšnjih letih tako zelo rad potoval. Spomine pišejo navadno kralji na stara leta ali znameniti pisatelji, ki kakor za slovo od tega življenja skušajo še enkrat obrniti pozornost nase in na vse ono, kar so v viharjih ali mirnih dneh doživeli. Kljub temu pa se bo sedaj tudi vojvoda windsorski, ki si še tako rad, posebno v zadnjem času, pokrije tudi skromni klobuk tirolskega fanta, lotil pisateljskega posla.

Spominov ne bo pisal windsorski vojvoda zato, češ da se je v njem prav posebno vzbudila pisateljska žilica, pač pa

le v odgovor na napade in očitke

ki jih je vse od tedaj, ko se je odpovedal angleškemu prestolu, toliko padlo na njegov račun. Posebno pa hoče odgovoriti na knjigo, ki jo je pred kratkim napisal tajnik pri Zvezi narodov Geoffrey Dennis pod naslovom »Komentar h kronanju«. V tej knjigi, ki je bila v štirih izdajah na mah prodana, je Dennis — kakor pišejo avstrijski časopisi — napisal o vojvodi windsorskem nekaj takšnega, česar se živ dan ni pisal kak Anglež o članu kraljevske rodbine. Poznejše izdaje so pa prepovedale, posebno za Anglijo, kar bi se morda le reklo, da ima vojvoda windsorski še vedno, kakor nekdanji prej, veliko število svojih prijateljev in zagovornikov, vsaj takšnih, ki se ne strinjajo s pisanjem,

Za svečanosti, ki bodo jutri, 1. maja v Nemčiji, se že nekaj dni vneto pripravljajo. Tolkač poje svojo delavsko pesem.

kakršnega si je pravkar dovolil omenjeni tajnik Zveze narodov Dennis.

Avstriji, ki jim bivanje angleškega kralja v njihovi deželi najbrž mora prejeti koristno kot pa škodljivo, so tudi mnenja, da je Dennisova knjiga »Komentar o kronanju« zadnji poizkus, kako bi ne-

Kdo bo prvi v tekmi oboroževanja

Za mednarodno tekmo v oboroževanju so predvsem značilni proračuni posameznih držav, v kolikor se nanašajo na izdatke za vojsko. Niti najmočnejše države si niso nikdar na jasnem, ali bi mogle biti v primeru vojne kos oboroženim silam druge države. Zato je prav to tekmovalstvo velesil posebno zanimivo. Kdo bi mislil, da se bo celo v severnoameriških Zedinjenih državah, kjer pač ne manjka najmodernejših bojnih sredstev in tudi denarja ne v toliki meri kot drugod, pokazal strah pred morebitno vojno. In vendar so sedaj te severnoameriške države tudi začele misliti na to, da bi svojo vojsko še bolj okrepile. Vsaj tako kaže povečanje v proračunu za vojno ministrstvo. Lanski vojni proračun je znašal lansko leto 416 milijonov dolarjev, ali okroglo 20 milijard naših dinarjev. To sta skoraj dva naša celotna državna proračuna. Letošnji ameriški vojni proračun pa je še za 28 milijonov dolarjev, ali okroglo za poldrugo milijardo dolarjev večji od lanskega. Predvsem so ameriški vojaški strokovnjaki mnenja, da je treba nabaviti še večje število oklopnih avtomobilov in tankov, v

kateri radi spravili Edvarda VIII. v nepravilno, slabo luč.

Pravijo, da windsorski vojvoda ni nikdar mislil prej na to, da bo nekoč še pisal spomine. Sedaj pa je prisiljen, ker bi rad svetu, ki ga nikakor neče razumeti, natančno razložiti, zakaj se je rajši odpovedal prestolu, kakor pa srečnemu zakonu s Simpsonovo. On še vedno tudi zaupa svojem angleškemu narodu, da stoji po veliki večini na njegovi strani. Pa tudi drugi, ki so obsodili njegov korak, bodo spoznali, da je ravnal prav, če prej ne, pa vsaj takrat, ko bo izšla njegova knjiga z naslovom: »Moji spomini — David, vojvoda windsorski«.

Bo'na sredstva - le nov vir dohodkov

Tisti, ki mnogo ne verjamejo v možnost, da bi kaj kmalu prišlo do vojne, pa večkrat razlagajo to mrzlično oboroževanje nekaterih držav na ta način, češ da so ta razraščajoča bojna sredstva samo neke vrste novo blago, ki ga velesile postavljajo na vojaški trg in s tem zanje nov izdaten vir dohodkov. Toda, če bo tega blaga vedno več na svetovnem trgu, bo izgubilo vrednost, ker ne bo več toliko povpraševanja po njem. Preostalo bo tako samo dvojje: ali da se porabi za namene, ki jim orožje sploh služi — za morijo, ali pa da ga čas napravi neporabnega, zastarelega.

Kolajna, kakršne bo delil angleški kralj Jurij VI. za spomin tistim, ki so si pridobili zaslug za angleško kraljevsko krono. Kolajn so nakovali 90.000.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

PETEK, 30. aprila: 11. Soliska ura: Po Miren-ski dolini, reportaža (g. Marjan Tratar). — 12. Uvertura (plošče). — 12.45. Vreme, poročila. — 13. Cas, spored, obvestila. — 13.15. Veseli zvoki (Radijski orkester). — 14. Vreme, borza. — 18. Zenska ura: Delavska družina (g. Kristina Hafner). — 18.20. Spevi iz francoskih oper (plošče). — 18.40. Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30. Nacionalna ura: Lov v Jugoslaviji (ing. Ivan Ceovic). — 19.50. Zanimivosti. — 20. Zrebanje in razdelitev nagrad pravičinim roštvam ugank iz velike Pavlihove pratike. — 20.30. Domači zvoki: g. Svetozar Banovec, Vekoslav Janko in Avgust Stanko. — 21.10. Citre (plošče). — 21.20. Radijski orkester. — 22. Cas, vreme, poročila, spored. — 22.30. Angleške plošče.

Sobota, dne 1. maja: 12.00. Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 12.45. Vreme, poročila. — 13.00. Cas, spored, obvestila. — 13.15. Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 14.00. Vreme. — 15.00. Za delopust (igra Radijski orkester). — 15.40. Pogovori s poslušalci. — 16.00. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30. Nac. ura: Mesečni politični pregled (Bgld). — 19.50. Pregled sporeda. — 20.00. O zunanjih politikah (g. urednik dr. Alojzij Kuhar). — 20.50. Pratika za veliki traven ali mesec maj. Besedilo oskrbel in večer vodi Niko Kuret, sodelujejo člani radijskega igralskega družine. Vmes nekaj plošč. — 22.00. Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15. Za vesel konec (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Petek, 30. aprila: Belgrad, 19.30. Zbor. — 20.30. Igra. — 22.30. Prenos iz saborne cerkve. — Zagreb, 20.00. Šopran in vokalni kvintet. — 21.00. Pihala. — Dunaj, 19.45. Orkestralni koncert. — 21.30. Dunajski filharmoniki. — 22.20. Sinfonični orkester. — 23.05. Plesna plošča. — Budimpešta, 19.30. Opera. — 22.40. Ciganska glasba. — Trst, 17.15. Plesna. — 21.00. Igra. — 22.15. Komorni koncert. — Rim-Bari, 21.00. Praga. — 22.10. Pester koncert. — Praga, 19.40. Igra. — 21.00. Sinfonični koncert. — Varkava, 20.15. Sinfonični koncert. — Königsberg, 20.16. Plesni večer. — Hamburg, 21.00. Valčkova ura. — Köln, 20.10. Vojaske večer. — Bernoltinger, 20.20. Schubertove štiriopne skladbe. — 20.30. Operetni odlomki. — 22.00. Plesna glasba. — Sottens, 20.30. Kabaret. — Bukarešta, 20.15. Vokalni koncert. — 20.45. Nabožna glasba.

Sobota, 1. maja: Belgrad, 19.30. Zbor. — 24.00. Prenos iz saborne cerkve. — Zagreb, 20.00. Klavir. — 20.30. Zbor. — 21.30. Mandoline. — Dunaj, 19.30. Promajnska proslava. — 22.30. Dunajska glasba. — Budimpešta, 20.00. Igra. — 21.15. Orkestralni koncert. — 22.50. Plošče. — Trst, 17.15. Plesna. — 21.00. Pihala. — Rim-Bari, 21.00. Opera. — Praga, 19.35. Poljudni program. — Varkava, 20.05. Violina. — 21.00. Operna glasba. — 22.30. Plesna glasba. — Nemška postaja: Celodnevna promajnska proslava (državna oddaja). — Sottens, 20.00. Harmonike. — 20.45. Laska glasba. — 21.40. Narodna glasba. — 22.40. Plesna glasba. — Bukarešta, 18.02. Händlov oratorij. — Mestja, 20.25. Nabožna glasba. — 23.00. Prenos bogoslužja iz katedrale.

NIZJI TECAJNI IZPIT.

Za nižji tečajni izpit in za druge izpite pripravljamo srednješolce v učnem tečaju na Zrinjskega cesti 8. Informacije istotam od 8. do 10. in od 2. do 3. ure.

Parižani in tudi Parižanke, ki ji niso bile teh dragocenosti morda nevoščljive. Toliko občudovane okraske najbrže, če ne gotovo, ne bo uboga Liza nikdar več videla.

Zamenjava knjig med Rusijo in inozemstvom

Glavno delo, ki ga opravlja moskovsko osrednje združenje za kulturne stike z inozemstvom »Vox«, obstoji v tem, da skrbi za čim večjo izmenjavo knjig med različnimi znanstvenimi in pravnimi organizacijami v Sovjetski Rusiji in v inozemstvu. Združenje opravlja to zamenjavo s 76 inozemskimi državami. Letos je prispelo v Rusijo okoli 162.000 tujih knjig, v inozemstvo pa so jih Rusi poslali 61.542. Največ teh knjig je takih, ki se bavijo s tehnično literaturo. Znanstvene ustanove, velike tovarne in laboratoriji, ki se zanimajo za dela sovjetskih učenjakov, se obračajo neprestano na »Vox« s prošnjo, da jim pošlje odgovarjajoča literarna dela. Sovjetska zveza pošlje največ knjig v Zedinjene države, na Angleško in v Francijo. Preteklo leto je bilo na Angleško poslanih 5434 knjig, od tam pa jih je prišlo v Rusijo 3738. Knjige povečini obravnavajo teoretična vprašanja gospodarskega življenja v Sovjetski Rusiji. Na drugem mestu so knjige, ki se pečajo z različnimi panogami znanstvene vede.

Stavka v levji kletki

Tudi po cirkusih se včasih zgodi, da pride do stavke. Pa te so še prav posebne vrste, če so le vsaj takšne, kakršna je bila v nekem cirkusu v avstralskem mestu Sydney-u. Pa da ne bo kdo mislil, da so morda stavkale cirkuske zverine, čeprav se tudi te, seveda čisto po svoje, razumejo na te stvari. Stavkati je začel nek krotilec živali, po imenu Flager. Cirkuski ravnatelj je nekega večera zahteval od njega, naj predvaja svoje cirkuske vragolije z levi, on sam pa da bo imel opravka s tigri. To pa — bogve zakaj — Flagerju ni bilo všeč in se je odločil, da začne s stavko. Zaprle se je za celih deset ur v kletko, v kateri so bili levi. Tudi posteljo si je prinesel tja, svetiljko in nekaj hrane, če bi slučajno moral dalj časa vztrajati v kletki. Levi seveda niso imeli ničesar proti temu. To se je pokazalo tudi tedaj, ko se je čez nekaj časa naenkrat pojavil pred zamreženo kletko ravnatelj cirkusa sam in se skušal pogajati s Flagerjem. Čim so ga levi zagledali, so začeli neznanstveno tuliti, tako da se ravnatelj in krotilec Flager sploh nista mogla slišati. Flager se je na vsako ravnateljevo vprašanje samo smejal, češ, kaj morem zato, če te zverine tako rjovejo, da ničesar ne slišim. Ker ravnatelj ni mogel najti nobenega drugega krotilca živali, je kajpada moral popustiti in ugoditi vsem zahtevam preračunljivega Flagerja.

Naročajte Slovenski dom!

Bogve, kolikokrat bodo tale sreča še obhajala maj!

V avtu pozabila okrasek za 150.000 frankov

V Parizu zadnje dni govore mnogo o nesreči, ki je doletela neko pariško igralko Lizo Delamare. Pripetila se ji je kar tako mimogrede, ko je najmanj pričakovala. Najbrž se je peljala ravno iz gledališča, kjer se je morala res sijajno odrezati, ker je bila na svojem povratku domov tako nekam zaverovana, da je v avtomobilu pozabila deset tisoč frankov in — kar je bilo še mnogo bolj dragoceno — nek okrasek, ki so ga cenili na vrednost 150.000 frankov. Prav za prav Liza Delamare čisto dobro ne ve, če je vse to pozabila v avtomobilu, ali pa ji je morda kdo med potjo pripravil to neprijetno presenečenje. Samo to ve, da takrat, ko je prišla domov, ni imela več svoje ročne torbice, v kateri je bil denar in oni dragoceni okrasek. »Uboga Liza!« tako sočustvujejo sedaj z nesrečno igralko

Jetniki s Hudičevih otokov

29

»Oh, gospodar Sam,« je zašepetal Buck, »hvala vam!«

»Ne obupavaj, Buck,« ga je skušal ohrabriti Mudd. »Tudi temu bo enkrat konec... Se nama bodo zasijali lepi dnevi.«

»Mar vi res še verujete v to, gospodar?«

»Verujem, Buck,« je z vso odločnostjo pritrdil Mudd. »Pravični Bog ne bo dopustil tega, da bi tako nedolžna umrla. Tudi jaz sem ves čas, odkar sem tukaj, marsikdaj že čisto obupal nad vsem. Tudi jaz sem čestokrat zaželel, da bi čimprej prišla pome smrt in mi prihranila vsaj malo tega gorja, toda sedaj me je spet prevzelo hrepenenje in volja po življenju. Kljub vsemu trpljenju spet čutim v sebi moč, takšno moč, ki je silnejša od vsega, kar naju tu muči. Spet verujem...«

Naenkrat je utihnil. Ali sanja ali pa je resnica? Ali se mu vse to samo zdi?

»Poslušaj, Buck,« je opozoril tovariša. »Ali slišiš nek ropot?«

»Da, gospodar Sam,« mu je pritrdil Buck. »To so koraki. Nekdo prihaja.«

Zaslišalo se je, kako je nekdo vtaknil v ključavnico ključ, kako ga je zasukal, kako je zaskripala zarjavela ključavnica. In že so se odprla vrata.

Buck in Mudd prvi trenutek nista ničesar videla. Svetloba, ki je tako nenadno padla v njuno temno celico, jima je kar vzela vid.

Pri vratih se je pojavila visoka postava poveljnika jetnišnice. Ta je bil sicer že kar nekam navajen na takšno temo, pa kljub temu prvi trenutek ni ničesar opazil.

Tedaj je vojak ki ga je spremljal, prižgal svetiljko, ki jo je nosil s seboj.

»Poglejte, gospod poveljnik, tamle je...«

Poveljnik se je zagledal v smer, ki mu jo je pokazal vojak.

»Doktor Mudd!« je poklical.

Jetnik je molče stopil nekaj korakov naprej. Več mu ni dovoljevala veriga. Bil je mršav in zdelo se je, da so njegove moči že precej pri kraju. Toda njegove oči pa so gorele prav tako kot nekoč, iz njih je sijala odločnost in volja.

Ko je poveljnik jetnišnice stopil predenj, je bil res malo iznemen. Ni si mogel razložiti tega nečloveškega obiska, posebno še, ker se zadnji dni sploh ni nihče več zmenil za oba nesrečna jetnika. Redkokdaj pa je tudi obiskal kakšnega jetnika poveljnik jetnišnice sam.

Moralo se je zgoditi nekaj pomembnega, nekaj nadvse važnega.

»Prihajam k vam z nekim težkim poslanstvom,« je začel tiho poveljnik. »Nisem hotel, da bi vas privedel k meni, pač pa sem se, kakor vidite, sam potrudil priti k vam.«

Jetnik je strmel vanj. Skušal je le uganiti, kaj naj bi pomenile te besede. Kaj bi vendar mogle pomeniti?

»Važno poslanstvo? Kako naj to razumem?« je ponovil Mudd mirno.

Poveljnik je stopil za korak bližje in se razgledal po temnem podzemlju. V hipu ga je kar spretelo po kosteh. Res je moralo biti strašno za vsakega, ki so ga tu prikovali, pa četudi le za nekaj časa!

V kotu je metala svojo senco na razpadajoči zid še druga postava, visoka postava črna Bucka. Tudi on je vstal, ko je stopil v celico poveljnik jetnišnice. Njegova postava je bila še strašnejša kakor Muddova. Mnogo bolj je bila podobna kakšni pošasti, kot pa živemu človeku.

Poveljnik jetnišnice je nadaljeval:

»Prihajam k vam, da vas prosim pomoči.«

Zdravnik Mudd se je ves presenečen kar stresel po vsem životu.

»Pomoči?« je ponovil.

»Da, pomoči od vas kot zdravnika.«

»Kako vam je naenkrat ta moja moč potrebna?«

V nekaj besedah mu je poveljnik razložil stanje, ki je zavladalo na Hudičevih otokih.

Mudd ga je mirno poslušal. Potrdil se je, da z ničemer ne bi izdal svojega velikega presenečenja. Se le ko je poveljnik končal in je povedal vse, kar je nameraval, je Mudd spregovoril mirno:

»Čemu mi vse to pripovedujete? Na otoku se je pojavila epidemija... v jetnišnici se dogajajo takšne stvari... zavladalo je izredno stanje... A midva... midva sva ostala v tej podzemski luknji kakor odrezana od vsega sveta... Za naju se nihče ni zmenil... Če nekaj dni nisva dobila niti hrane, niti vode... Če se vi ne bi slučajno ravno sedaj spomnili, da bi vam mogel nuditi kakšno pomoč... bi midva tukaj poginila od lakote in žeje.«

»Ko se je pojavila na otoku epidemija, sem dal takoj povelje, naj vas premeste v drugo celico,« se je skušal opravičiti poveljnik. »Oni, ki so zagrešili, da se to ni zgodilo, bodo dobili svojo kazen. Za to bom sam poskrbel, obljubim vam to...«

Za trenutek je utihnil in se zagledal v jetnika, nato pa se mu še bolj približal.

V njegovih očeh ni bilo ničesar več, kar bi spominjalo na sovraštvo, ne, to je bil pogled, ki je izdajal le nemo prošnjo.

»Doktor Mudd,« je znova začel. »Vso stvar morate dobro premisliti in pretehtati. Sami morate presoditi in se odločiti... In govora, da bi vas silil k temu, da bi opravljali ta posel. Tega ne morem in tudi ne bi hotel... No, rečem vam, še enkrat vam rečem, da mi je vaša pomoč potrebna. V jetnišnici so se v zadnjem času pripetile strahotne stvari... Crni čuvaji so odrekli svoje pokorščino... Nihče več ne posluša povelj svojih predpostavljajenih...«

Zdravnik Mudd je mirno poslušal. Gledal je mrko predse, ves sključen, brez besede. Njegove misli so blodile neke daleč proč od tod. Misil je na svojo malo hišico v vasi blizu Washingtona,

pomisli je na one, ki so stanovali v njej. Spomnil se je svoje žene in hčerke Marte, obiskavale so ga misli na one lepe dni, ki jih je preživel tam. Tudi na to se je spomnil, kako je bilo lepega dne vsega tega konec, kako je kruta usoda naenkrat presekala vse...

Kakor do daleč neke mu je udaril na uho poveljnikov glas, ki je zvenel tako nekam proseče:

»Doktor, poslušajte me. Na otoku je nastala strašna zmešnjava... Crni ječarji so si izkopali okope v svoji vojašnici... Vsako povelje odklanjajo... nikogar več ne poslušajo... Tisoč bolnikov, ki jih trese strahovita mrzlica, je natpranih v mali bolnišnici. Vsi ti bodo pomrli do zadnjega, če ne najdemo zdravnika, ki bi se pobrigal zanje in jih ozdravil...«

Zdravnik Mudd je komaj slišal te zadnje besede. Njegove misli so bile vse neke drugod, tam daleč. Vedno znova si je poklical v spomin vsako najmanjšo stvar, ki jo je kdaj doživel... Zakaj so njega sploh privedli sem? Zakaj je moral toliko groznožnih dni preživeti tu? Zakaj je moralo priti nanj vse to gorje?

Zakaj le?

Vse to samo zaradi tega, ker je izvrševal svojo zdravniško dolžnost kar najbolj vestno... V onem primeru je ravnal prav tako, kakor v sto drugih primerih, pa je vendar ta edini postal zanj usodepoln.

In sedaj, sedaj bi bilo zopet treba, da opravlja to dolžnost...

To svojo službo je opravljal tako, kakor se človeku spodobi. Taka služba pa ga je privedla sem na ta otok... a sedaj... sedaj zopet...

Se nekaj časa je premišljeval, potem pa se je obrnil k poveljniku z besedami:

»Pa kaj je z vašim prijateljem zdravnikom Mc Intyreom? Kaj je z njim?«

»Tudi on je obolel. Težko je obolel, da je moral v posteljo in sedaj na vsem otoku ni niti enega samega zdravnika! Zares, ne vem, kaj naj bi počel!